

Bô Chhin-chhiūⁿ..lāng

Babuza Chû

ô chhin-chhiūⁿ..lāng! Chit-kù-ōe sī góan a-bó tiāⁿ kóng ê ōe. Kàu chit-má góa ê in-siōng iáu chiok chhim, chiok chhim!

B Góan sè-hàn ê sî, ka-kéng chiok bái. Nā iōng siök-gí lâi kóng, sî sàñ kàu kúi kiōng beh liáh--khì. M-tiōh, góan sàñ kàu kúi mā m-káⁿ lâi liáh! Kiaⁿ liáh góan khì ê ke-thiⁿ in ê mā-hôan kap hū-tam!

Góa iáu ê kì--tit, góa ê tē-it kha chheh-pau sī pát-lâng sàng..ê. Hit-chūn góa thák sió-hák 4 nî. Tī he chin-chêng, góa ê chheh lóng iōng kin-á pau, ná-chhiūⁿ pau-hòk-á leh, chhiú kōaⁿ. Chit-má kā khòaⁿ--khí--lâi, kài-sêng beh tòe-lâng-cháu hit ê khóan-sit. Lâng sàng..góa hit-kha chheh-pau sī lâng iōng chin kú koh phòa-kô-kô, bô ài tih..ê. Góa thêh-tiōh hit-kha chheh-pau ê sî sî hoaⁿ-hí kàu kiōng beh sí--khì! Góa tī hia tōa-siaⁿ jiáng kóng góa ū chheh-pau..ah. Koh kui-ê lâng lóng tiō--khí--lâi. Kàu chit-má góa koh kì-tiâu-tiâu. Góa ê iân-pit áp-á mā sî pát-lâng hō..góa..ê. He sî chhâ chò..ê. Kòa iōng thoah..ê. Tī hit-ê 1960 nî-tâi, beh ū chit-kâi iân-pit áp-á m-sî tâk kháu-châu lóng chò ê kàu..ê. Chì-chio tī góan ê tōng-ōh hia góa khòaⁿ--tiōh..ê sî án-ne. Ú chit-kâi iân-pit áp-á sî chin iāng ê tâi-chì! Lâng sàng..ê mā kāng-khóan! Góa chhêng ê khò sî góan a-pa chhêng phòa..ê chiah kái hō khah té hō góa chhêng. (Hit-ê sî-tâi góan lóng bô chhêng lâi-khò!) Saⁿ mā sî án-ne. Phór-thong góan tī chhù--nih lóng bô chhêng-saⁿ, thng pak-theh. Beh khì hák-hâu á-sî chhut-góa chiah chhêng-saⁿ.

Sàn kàu sîm-mih thêng-tō? Lí khó-lêng bô ài sìn! Put-sî to ài kā lâng chioh! Chioh bí, chioh chîⁿ, chioh ke-si (chhiūⁿ kòng-thûi-á, kì-á). Chhām sé sin-khu iōng ê tōa kha-thâng mā sî ài kā lâng chioh! Cheng-chha m-bat kā lâng chioh ang, chioh kiáⁿ niâ! Góa ti āⁿ-tiāⁿ khòaⁿ-tiōh góan a-bó khiā tī lâng ê mñg-chhùi, “Láu-jī..ê, lí kám ū? Gō-cháp-kho poah..góa hó--m?” Thâu-á góa thiaⁿ bô “poah” sî sîm-mih i-sù? Bóe-á chiah chai-iáⁿ sî “chioh”. Góa thák-chheh ê hák-hùi ū sî sî tong-ōh koan..ê! Iáu ê kì-tit thák gō-nî sî góan pan ê tōng-ōh koan cháp-góa-kho hō..góa. Hit-chūn ê chù-chheh chit hák-kî ài gō-cháp-

khō, hō-chò tāi-pān-hùi. Góa thák chho-tiong tē-it hák-kî ê chù-chheh chīⁿ 400 gōa khō (chù-chheh, bé chheh-pau kiam khò-pún li-li khok-khok) mā sī góa ê chhin-chiâⁿ hiahⁿ i ê se-chong khì tàng chiah ū..ê!

Kóng kàu chia, “bô chhin-chhiūⁿ..lâng” chit-kù-oe lí tāi-khài ê-tàng ke-kiám th é-hōe--chit--sut--á chiah tiòh! Sör-í góan a-bó ê án-ne kóng chòat-tùi m̄-sī “bô pēⁿ teh khà u-chhan”.

“Bô chhin-chhiūⁿ..lâng” ū ūng chióng ì-sù:1, bô chhin-chhiūⁿ lâng, chhin-chhiūⁿ ti, káu; 2, bô chhin-chhiūⁿ pát-lâng.

Tē-it ê ì-sù sī: lâng bô sēng lâng, put-kóan sī chhēng, chiâh kap tòa, lóng bô-sēng sī lâng, ná-chhiūⁿ sī tōng-bút! Che sī chí it-poaⁿ seng-òah bút-chit ê hiáng-siū. In-ūi án-ne, góan chha-put-to lóng hoat-iòk put-liōng, ūng-sng-tháng koh sán-pi-pa. Chin khó-lêng thâu-náu mā bô tit-tiòh chèng-siông ê êng-ióng kap hoat-tián. Bòk-kòai góan ê sēng-chiū bô kóan!

Tē-jī ê ì-sù sī: bô chhin-chhiūⁿ pát-lâng. Pát-lâng ū chhù thang tòa, ū saⁿ thang chhē ng, ū hó-mih thang chiâh, ū hó miâ-siaⁿ koh ū siâ-hōe tē-ūi. È tit-tiòh lâng ê chun-tiōng. Góan lóng bô! Góa ê sió-tī bat in-ūi chhēng-chhah phòa-làm phòa-sàm hō in hák-hāu ê l āu-su kā thí-chhiò, hāi i tui hák-hāu chit-lō khàu--tńg--lái!

Kàu chit-má góa gōa hiaⁿ-tī sui-jiân lóng chò i-seng, ū kò-tēng ê siu-jip, mā ū si â-hōe tē-ūi kap hó miâ-siaⁿ; m̄-kú góa thâu-khak-té mā tiāⁿ-tiāⁿ phû-chhut hit-sî ê hêng-iáⁿ kap hōe-ek, siūⁿ-tiòh iáu-sī ê sim-sng kap kha-ńng!